

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

Кафедра журналістики, реклами та медіакомунікацій

Дипломна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **«“Патріотизм починається з...”: як війна вплинула на цінності українців (серія журналістських матеріалів)»**

«“Patriotism begins with...”: how the war affected the values of Ukrainians (a series of journalistic materials)»

Виконала: студентка денної форми навчання
Спеціальності 061 Журналістика
Савельєва Дарія Ігорівна

Керівник старший викладач Червінчук А. О. _____
Рецензент канд. іст. наук, доц. Ковальська М. С.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ _____ від _____

Завідувач кафедри

(підпис)

Захищено на засіданні ЕК № 1
протокол № _____ від _____

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою/шкалою ECTS/ бали)

Голова ЕК

(підпис)

Одеса — 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА.....	5
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	10
ВИСНОВКИ.....	13
БІБЛІОГРАФІЯ.....	14
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Воєнні дії на Сході України розпочалися в квітні 2014 році, а повного масштабу набули у лютому 2022 року. За цей час ментальність українського суспільства зазнала значних змін, зокрема, відбулося суттєве переосмислення життєвих цінностей. Поняття «патріотизму» раптово опинилося в центрі загальної уваги, але інколи його зміст викривлюється й використовується з маніпулятивною метою, щоб впливати на соціальну свідомість, особливо на етапі початку війни.

Для формування чіткого розуміння значення терміну вважаємо за необхідне привести його тлумачення з офіційного джерела, щоб не допустити надалі його некоректного використання чи перекручення. Патріотизм — це любов до батьківщини, відповідальність за її долю і готовність служити її інтересам, а в разі потреби самовіддано боронити здобутки свого народу; соціально-політичний і моральний принцип, що в загальній формі виражає вищеназвані почуття та емоційні стани [24].

Сьогодні українці живуть в умовах воєнної реальності. Але й до цього, навіть не стикаючись із цим явищем особисто, воно незримо супроводжувало нас усюди: в ЗМІ, у творах українських авторів, навіть в простому повсякденному спілкуванні. Війна щодня впливає на людські цінності і установки, визначає наш емоційний стан і поведінку, чим власне і зумовлена **актуальність роботи**.

Мета роботи — визначити та репрезентувати рівень трансформації ціннісних орієнтирів українців під впливом воєнних дій на Сході України.

Поставлена мета потребує реалізації наступних **завдань**:

- виявити ступінь висвітлення окресленої проблеми у ЗМІ;
- систематизувати результати власного аналітичного дослідження, джерел, зокрема експертної думки психологів;
- провести інтерв'ювання експерта-українознавця щодо окресленої теми;

— осмислити актуалізовану тему та відобразити це у вигляді есеїстичних авторських рефлексій.

Об’єкт дослідження — ціннісні орієнтири українців.

Предмет дослідження — технологія підготовки серії матеріалів (аналітичної статті, аналітичного інтерв’ю та есею) про зміни життєвих моральних та етичних цінностей в період з 2014 року до сьогодні.

Методи дослідження. У роботі використано такі методи: інтерв’ю, описовий метод, метод аналізу та синтезу (під час опрацювання навчально-методичної та наукової літератури для визначення термінів, а також систематизування зібраної інформації в процесі роботи).

ВИСНОВКИ

Дипломна робота передбачає реалізацію в готовому проєкті медіапродукту, який акцентує увагу громадськості на такій суспільній проблемі як зміна ціннісних орієнтирів людини внаслідок воєнних дій, та репрезентує аналіз поширення цього явища в українських реаліях.

Особливістю нашої роботи є використання трьох різноманітних матеріалів, окремі відмінні риси кожного з яких у своєму поєднанні дозволяють панорамно розглянути окреслену проблему. Поєднання жанрових форм статті, аналітичного інтерв'ю та есею, на наше переконання, дозволяє передусім актуалізувати тему, розібратися не тільки в самій сутності явища, а й подати його детальний аналіз: адже використовуються коментарі експертів та наводиться статистична інформація, результати досліджень, що певним чином унаочнює цю тему. Проте, ми переконані, що ця тема залишається перспективною для майбутніх проєктів.

У процесі роботи виникли труднощі на етапі спілкування з експертами у зв'язку з пандемічною ситуацією та воєнним станом в Україні. Через неможливість проведення «живого» спілкування було використано сервіс для проведення онлайн-конференцій «Zoom». Також на етапі спілкування з експертом-істориком через воєнний стан ми були вимушені провести інтерв'ю у форматі текстового чату, а не «живого» спілкування.

Початок повномасштабної війни вплинув на хід нашої роботи, але проєкт вдалося реалізувати з незначними корективами. У результаті, не дивлячись на труднощі, що виникли під час збору інформації, нам вдалося реалізувати ті авторські наміри, як це було заплановано.

БІБЛІОГРАФІЯ

Досліджувані матеріали

1. Грицьків Р. Консолідація українців — запорука розвитку української державності. *Дзеркало тижня*. 17 грудня 2018. URL: <http://ukrpohliad.org/ukrayintsi-v-sviti/konsolidatsiya-ukrayintsiv-zaporuka-rozvytku-ukrayinskoyi-derzhavnosti.html> (дата звернення: 19.11.2021).
2. Етичний кодекс українського журналіста. URL: <http://nmpu.org.ua/kodeks/> (дата звернення 30.11.21).
3. Жадан С. Як вплинула війна на культуру та мислення українців. *Буг*. 04.10.2018. URL: <http://bug.org.ua/opinion/yak-vplynula-vi-na-na-kul-turu-ta-myslennia-ukraintsiv-260130/> (дата звернення: 21.11.2021).
4. Корнієнко С. Путін веде в Україні гібридну війну — генерал Каппен. *Радіо Свобода*. 26 квітня 2014. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/25363591.html> (дата звернення: 28.11.21).
5. Миколук О. «Цивільна» стратегія на час війни. *День*. 13 вересня 2018. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/cyvilna-strategiya-na-chas-viyny> (дата звернення: 13.12.21).
6. Мулярчук Є. Війна і людяність. *День*. 25 вересня 2014. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/poshta-dnya/viyna-i-lyudyanyist> (дата звернення 13.12.21).
7. Мячина А. Как волонтеры лечат израненные войной души. *Одесская жизнь*. 20 листопада 2014. URL: <https://odessa-life.od.ua/article/5258-kak-volontery-lechat-izranennye-voinoi-dushi> (дата звернення: 13.12.21).
8. Мячина А. Почему одесситы звонят на «телефон доверия»? *Одесская жизнь*. 17 грудня 2014. URL: <https://odessa-life.od.ua/article/5345-pochemu-odessity-zvonyat-na-telefon-doveriya> (дата звернення: 13.12.21).
9. Пирожков С., Хамітов Н. Україна: від штучної та реальної конфронтації до консолідації. URL: https://zn.ua/ukr/internal/ukrayina-vid-shtuchnoyi-ta-realnoyi-konfrontatsiyi-do-konsolidatsiyi-249197_.html (дата звернення: 18.11.2021).

10. Пономаренко М. Війна на Донбасі та національна ідентичність: як змінилися українці. *Канал24*. 26 вересня 2021. URL: https://24tv.ua/viyna-donbasi-natsionalna-identichnist-yak-zminilisya-garyachi-novini_n1745758 (дата звернення: 01.12.21).

11. Почепцов Г. Від війни гібридної до війни дифузної. *Незалежний культурологічний часопис І*. 13 вересня 2017. URL: http://ji-magazine.lviv.ua/2017/Pocheptsov_Vid_vijny_gibrydnoi_do_dyfuznoi.htm (дата звернення: 01.12.21).

12. В Украине приняли закон о военных капелланах. Кто они и зачем нужны в армии? *Думская*. 1 грудня 2021. URL: <https://odessa-life.od.ua/article/v-ukraine-prinjali-zakon-o-voennyyh-kapellanah-kto-oni-i-zachem-nuzhny-v-armii> (дата звернення: 13.12.21).

13. Руденко А. Чи існують на війні атеїсти? *День*. 17 серпня 2017. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/chy-isnuyut-na-viyni-atyisty> (дата звернення: 13.12.21).

14. Трохимчук С. Ми просто зобов'язані йти далі. *День*. 13 березня 2015. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/poshta-dnya/my-prosto-zobovyazani-yty-dali> (дата звернення: 13.12.21).

15. Mattis М. Дайджест головних новин зовнішньополітичної та військової сфери на ранок 11 січня. *Думская*. 11 січня 2019. URL: <https://dumskaya.net/post/daydzhest-golovnih-novin-zovnishnopolitich-1547196388/author/> (дата звернення: 13.12.21).

17. World Values Surveys. Світове дослідження цінностей 2020 в Україні. URL: <https://ucsr.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/WVS-UA-2020-report-WEB.pdf> (дата звернення: 01.12.21).

18. Війна на сході України чинить жахливий вплив на становище цивільного населення — HRW. *Voanews*. 29 січня 2015. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/human-rights-watch-ukraine/2618189.html> (дата звернення: 21.11.2021).

Наукова та навчально-методична література

19. Герасіна Л. Політологічний енциклопедичний словник. Харків: Право. 2015. 816 с.
20. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. Львів: ПАІС. 2004. 267 с.
21. Курило В. Соціалізація особистості в умовах гібридної війни на сході України. Старобільск: ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2018. 240 с.
22. Рафальський О. Консолідація українського суспільства: етнополітичний вимір. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2018. 400 с.
23. Тертычный А. Жанры периодической печати. Учебное пособие. Москва: Аспект-пресс. 2000. 312 с.
24. Шинкарук В. Філософський енциклопедичний словник. Київ: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України. 2002. 742 с.